

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด คุณธรรม จริยธรรม ของบุคคล การให้การศึกษแก่ผู้เรียนต้องจัดให้ครบถ้วนและเหมาะสม ทั้งทางด้านวิชาการ การปฏิบัติ โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลและท้องถิ่นที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ ให้ความรู้โดยการ ให้ได้ลงมือปฏิบัติจริงและสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด นโยบายการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 81 ระบุว่า รัฐต้องจัดการศึกษา อบรมและส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550, หน้า 17 – 18)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 บัญญัติไว้ใน หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 7 กำหนดว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้ ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ ถูกต้อง มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จัก พึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และมาตรา 23 กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และ บูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน หมวด 4 มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถาบันสังคมอื่นจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนและ เลือกรวมภูมิปัญญาและวิทยาการ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545, หน้า 5 – 16)

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองของโลก มีความรู้และทักษะพื้นฐานโดยมีจุดหมายเพื่อพัฒนาให้ ผู้เรียน เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและมีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของดำเนินการ จัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการและการประยุกต์ความรู้มาใช้ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, หน้า 5-12)

เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และสามารถนำไปประกอบเป็นอาชีพได้ ซึ่งทางโรงเรียนบ้านน้ำเลาได้เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง จึงได้จัดทำหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว ในชุมชนงานประดิษฐ์ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อสนองความต้องการของโรงเรียน และชุมชน เพื่อให้ นักเรียนที่มีความสนใจงานประดิษฐ์ ได้ประดิษฐ์ดอกไม้ในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้ผ้าใยบัว ซึ่งผ้าใยบัวเป็นผ้าที่มีคุณสมบัติมีความยืดหยุ่นสูง มีสีสันสวยงาม สามารถนำมาประดิษฐ์ดอกไม้ได้เหมือนจริง และราคาไม่แพง เมื่อนำมาประดิษฐ์ดอกไม้แล้วจะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ซึ่งผู้วิจัยมองเห็นความสำคัญในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และยังเป็นการจัดการเรียนที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กระจายอำนาจให้สถานศึกษาดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยจัดทำรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อจัดกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมถึงการจัดการศึกษาตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ให้นักเรียนเกิดทักษะในการปฏิบัติงาน เกิดความคิดสร้างสรรค์ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งอาจจะพัฒนาไปสู่การสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับนักเรียน และครอบครัว

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อสร้างและหาคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนงานประดิษฐ์
2. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนงานประดิษฐ์ โดย

2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมนุมงานประดิษฐ์ หลังฝึกอบรมกับเกณฑ์ร้อยละ 80

2.2 ประเมินทักษะการปฏิบัติงานการประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมนุมงานประดิษฐ์

2.3 ศึกษาคุณลักษณะในการทำงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมนุมงานประดิษฐ์

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมนุมงานประดิษฐ์

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ได้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมนุมงานประดิษฐ์
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมงานอาชีพอื่น ๆ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ผู้ศึกษาค้นคว้าแบ่งการวิจัยครั้งนี้ออกเป็น 3 ขั้นตอน โดยกำหนดขอบเขตในแต่ละขั้นตอนออกเป็น 3 ด้าน คือ ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านตัวแปร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมนุมงานประดิษฐ์

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม และเอกสารประกอบหลักสูตร (รายนามดังภาคผนวก ก)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมนุมงานประดิษฐ์ ซึ่งประกอบด้วย หลักการและเหตุผล จุดประสงค์ เนื้อหา โครงสร้างผังมโนทัศน์ แนวการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม การวัดและประเมินผล เกณฑ์การผ่าน สื่อการอบรม

ตารางฝึกอบรม คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม วัน เวลา สถานที่ ซึ่งเนื้อหาการฝึกอบรม ประกอบด้วย

2. เอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่

2.1 คู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมนุมงานประดิษฐ์ ซึ่งประกอบด้วย จุดมุ่งหมายของคู่มือการใช้ องค์ประกอบของคู่มือการใช้หลักสูตร คำแนะนำการใช้หลักสูตร แนวทางการจัดกิจกรรมฝึกอบรม ตารางกำหนดการฝึกอบรม การดำเนินการฝึกอบรม แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมหน่วยที่ 1 – 4 ประกอบด้วย สารระสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรม สื่อการฝึกอบรม การวัดและ ประเมินผล เอกสารใบความรู้ เครื่องมือประเมินผลการฝึกอบรม

2.2 คู่มือผู้เข้ารับการฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมนุมงานประดิษฐ์ ซึ่งประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย คำชี้แจง สำหรับผู้รับการฝึกอบรม ตารางการฝึกอบรม แผนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมหน่วยที่ 1 – 4 ประกอบด้วย สารระสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรม สื่อการฝึกอบรม การวัดและ ประเมินผล เอกสารใบความรู้ ใบกิจกรรม

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมสอดคล้องของ องค์ประกอบของหลักสูตรและแผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมประกอบการใช้หลักสูตรฝึกอบรม การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมนุมงานประดิษฐ์

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมนุมงานประดิษฐ์

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มที่ศึกษา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชมรมงานประดิษฐ์ โรงเรียนบ้านน้ำเลา ตำบลปอโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2553 จำนวน 20 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชมรมงานประดิษฐ์ โดยมีสาระสำคัญ คือ ประวัติความเป็นมาของผ้าใยบัว วัสดุอุปกรณ์ในการประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ การเรียนโดยใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชมรมงานประดิษฐ์

ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว
2. ทักษะการปฏิบัติงานการประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว
3. คุณลักษณะในการทำงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชมรมงานประดิษฐ์

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชมรมงานประดิษฐ์ โรงเรียนบ้านน้ำเลา ตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 20 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชมรมงานประดิษฐ์

ขอบเขตด้านตัวแปร

ความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชมรมงานประดิษฐ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว หมายถึง เอกสารหลักสูตร สำหรับการฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชมรมงานประดิษฐ์ ที่มีองค์ประกอบสำคัญ คือ ความเป็นมา จุดมุ่งหมาย โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระ แนวการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เกณฑ์การผ่านหลักสูตร ตารางการฝึกอบรม คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม สถานที่ วัน เวลา

2. คู่มือสำหรับผู้ให้การฝึกอบรม หมายถึง เอกสารที่นำมาใช้ในการจัดฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชมรมงานประดิษฐ์ ซึ่งประกอบด้วย คำชี้แจงสำหรับผู้ให้การฝึกอบรม บทบาทของผู้ให้การฝึกอบรม การฝึกอบรมหน่วยที่ 1-4

ประกอบด้วย จุดประสงค์ เนื้อหาการฝึกอบรม กิจกรรมการฝึกอบรม เอกสารใบความรู้ การวัด และประเมินผล เกณฑ์การประเมิน

3. คู่มือสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม หมายถึง เอกสารประกอบหลักสูตรสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรมใช้ประกอบการฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมนุมงานประดิษฐ์ ประกอบด้วย คำชี้แจงสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม กิจกรรมการฝึกอบรมหน่วยที่ 1 – 4 ประกอบด้วย จุดประสงค์ เนื้อหาการฝึกอบรม กิจกรรมการฝึกอบรม การวัดผลประเมินผล เอกสารใบความรู้ ใบกิจกรรม

4. การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว หมายถึง ดอกไม้ที่ประดิษฐ์จากผ้าใยบัว ที่มีหลากหลายสีสัน ซึ่งมีรูปแบบต่าง ๆ กันตามการออกแบบ และความคิดสร้างสรรค์

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนความรู้ความเข้าใจที่เกิดขึ้นกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมนุมงานประดิษฐ์ วัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น

6. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกในด้านบวกของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว 6 ชุมนุมงานประดิษฐ์ ซึ่งวัดได้จากแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดฝึกอบรมที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น

7. ทักษะการปฏิบัติงาน หมายถึง ความชำนาญในการปฏิบัติงานการประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว ที่วัดได้จากแบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าสร้างขึ้น โดยมีรายการประเมินในด้านการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การวางแผนการทำงาน การเลือกและใช้เครื่องมือได้ถูกต้องเหมาะสมกับงาน ปฏิบัติงานตามขั้นตอน ระยะเวลาในการทำงาน การเก็บรักษาเครื่องมือ ความปลอดภัยในการทำงาน ประเมินผลและปรับปรุง การปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผู้เข้ารับการอบรมจะได้รับการประเมินจากวิทยากร

8. คุณลักษณะในการทำงาน หมายถึง ลักษณะนิสัยนิสัยของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในการปฏิบัติงาน ซึ่งวัดได้จากแบบประเมินคุณลักษณะในการทำงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าสร้างขึ้น โดยมีรายการประเมินในด้านความรับผิดชอบ ความตั้งใจในการทำงาน ความร่วมมือในการทำงาน มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความประหยัด และมีความสามารถในการแก้ปัญหา วัดโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผู้เข้ารับการอบรมจะได้รับการประเมินจากวิทยากร

9. วิทยากร หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญ และมีประสบการณ์ในด้านการประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัวของอำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งร่วมเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้และมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมการประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนunganประดิษฐ์

10. เกณฑ์ร้อยละ 80 หมายถึง การเทียบคะแนนความรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว กับเกณฑ์ได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนunganประดิษฐ์ มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80